

Vuorovaikutuslomake
Alakorkalon osayleiskaavan muutos
VT 4:n parantaminen

Petteri Lampi
kaavoitusinsinööri
10.11.2025

Osayleiskaavan muutosehdotuksesta saatu palaute ja laaditut vastineet.
Kaavaehdotus pidettiin julkisesti nähtävillä 9.10.-7.11.2025 välisen ajan. Siitä saatiin 1 lausunto.

Sisällysluettelo

1	Lausunnot	2
1.1	Lapin ELY-keskus (31.10.2025)	2

1 Lausunnot:

1.1 Lapin ELY-keskus (31.10.2025)

Alakorkalon osayleiskaavan muutosehdotus, VT 4:n parantaminen välillä Hirvas-Alakorkalo, Rovaniemi

Yleiskaavamuutoksen tarkoitus ja lausuttavana olevat asiakirjat

Kaavaselostuksen mukaan Väylävirasto on käynnistänyt yleissuunnitelman laatimisen valtatielle 4 välille Hirvas-Alakorkalo. Hankkeesta vastaa Lapin ELY-keskus ja konsulttina on Sitowise Oy. Hankkeessa laaditaan vuosien 2024-2025 aikana liikennejärjestelmästä ja maanteistä säädetyn lain mukainen yleissuunnitelma valtatielle 4 Rovaniemen Hirvaan ja Alakorkalon välille. Yleissuunnittelun tavoitteena on määrittää vaihtoehtotarkastelujen ja vaikutusarviointien kautta valtatielle paras kehittämisvaihtoehto, joka viimeistellään yleissuunnitelmaksi. Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä edellyttää, että yleissuunnitelmaa tai tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Osalla valtatie suunnittelualueella on voimassa kaupunginvaltuuston 24.1.2011 hyväksymä Alakorkalon alueen osayleiskaava. Yleissuunnitelmassa ehdotettu valtatie 4:n uusi linjaus Kuolajoen eritasoliittymän alueella ei kaikilta osin sijoitu yleiskaavassa sille varattuun aluevaraukseen (EV), joten osayleiskaavaa tulee päivittää yleissuunnitelmassa esitetyn ratkaisun mukaisesti. Kaavaselostuksen mukaan Alakorkalon osayleiskaavamuutos on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa AkL 42 §:n mukaisesti. Lausuttavana oleva kaavamuutosaineisto sisältää Alakorkalon osayleiskaavan muutosehdotuksen ja siihen liittyvän kaavaselostuksen (15.9.2025). Kaavaehdotuksessa kaavan nimi on yleiskaavan muutos, valtatie 4 parantaminen välillä Hirvas – Alakorkalo ja kaavaselostuksessa kaavan nimi on Alakorkalon yleiskaavan muutos, VT4 parantaminen. ELY-keskus suosittelee, että kaikissa kaava-asiakirjoissa kaavasta käytettäisiin samaa nimeä. Yleiskaavamuutoksesta on pidetty 1. viranomaisneuvottelu 16.5.2025. Rovaniemen kaupunki ei ole pyytänyt lausuntoa osayleiskaavamuutoksen valmisteluaineistosta. Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) lausuu osayleiskaavan muutosehdotuksesta seuraavaa:

Sovellettavat oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslain nimike on muutettu lailla maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (752/2023), joka tuli voimaan 1.1.2025. Uusi nimike on 1.1.2025 alkaen ollut alueidenkäyttölaki (AkL).

Yleiskaavan sisältövaatimukset ja vaikutusten arviointi

Yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään AkL 39 §:ssä ja AkL 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin

tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

AkL 41 §:n mukaan yleiskaavassa annetaan määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan yleiskaava-alueella suunniteltaessa tai rakennettaessa taikka muutoin käytettäessä. Yleiskaavamääräykset voivat muun ohessa koskea maankäytön ja rakentamisen erityistä ohjausta tietyllä alueella sekä haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista. Jos jotakin aluetta tai rakennusta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, yleiskaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä (suojelumääräykset).

Luontoympäristö

Kaavaselostuksen alussa on todettu, että yleiskaavamuutos pohjautuu valtatie yleissuunnittelun yhteydessä laadittaviin selvityksiin, joita luontoympäristön osalta ovat kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, sekä linnusto-, viitasammakko- ja lepakkoselvitys. ELY-keskus katsoo, että luontotyyppien ja kasvilajien osalta esitetyt selvitykset ovat riittäviä vaikutusten arvioimiseksi. Kaavaselostuksessa ei kuitenkaan ole esitetty viitasammakko-, lepakko- eikä linnustoselvitysraporttia tai näiden selvitysten tuloksia eikä arvioitu vaikutuksia näihin raportteihin liittyviin mahdollisiin luontoarvoihin.

ELY-keskus katsoo, että Kuolajokisuun alueen tien ja sillan rakentamisen osalta viitasammakkoselvityksen tulokset ovat välttämättömiä kaavamuutoksen toteuttamisesta luontoympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi. Kuolajokisuun ja sen ranta-alueet voivat olla viitasammakolle soveltuvaa elinympäristöä. Viitasammakko kuuluu luontodirektiivin liitteen IV a lajeihin ja se on siten luonnonsuojelulain (LSL) tiukasti suojeltu laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (LSL 78 §). ELY-keskus ja 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa LSL 78 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Tienrakentamiselle muutosehdotuksessa osoitetulla alueella on vanha, epätarkka havainto törmäpääskyn pesimäkoloniasta. Törmäpääsky on rauhoitettu lintulaji ja se on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi lajiksi (EN). Koska törmäpääsky on toistuvasti samaa pesäpaikkaa käyttävä laji, myös sen pesäpaikkojen hävittäminen vaatii luvan poiketa lajin rauhoitussäännöksistä. Lisäksi Kuolajokisuun kosteikolla voi olla myös muuta arvokasta pesimälinnustoa. ELY-keskus katsoo, että myös linnustoselvityksen tulokset suunnittelualueelta tulee esittää kaavaselostuksessa.

ELY-keskus toteaa, että suunnittelualueen nykytilan kuvauksessa on esitetty luontotyyppikohteita ja lajihavaintoja, jotka eivät sijaitse suunnittelualueella, mikä vaikeuttaa kaavamuutoksen toteuttamisen vaikutusten arviointia. Myös kaavaselostuksen luontoympäristöön kohdistuvia vaikutuksia arvioivassa osuudessa luetellaan luontoarvoja ja arvokkaita luontokohteita, jotka eivät sijaitse suunnittelualueella. Toisaalta vaikutuksia arvioivassa kappaleessa ei edellä mainitun luettelonomaisen luontoarvojen maininnan lisäksi esitetä, mitkä arvokkaat luontoarvot heikkenevät tai tuhoutuvat yleiskaavamuutoksen seurauksena, tai perustella, miksi luontoarvoihin ei yleiskaavamuutoksesta kohdistu vaikutuksia. Varsinaista luontoympäristöön kohdistuvaa vaikutusten arviointia ei siten ole esitetty kaavaselostuksessa.

Koska kaavaselostuksesta puuttuvat kokonaan luontoarvojen selvitysten (linnusto, lepakot ja viitasammakko) tulokset ja yleiskaavamuutoksesta arvokkaisiin luontokohteisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on huomattavia puutteita, ei voida arvioida, täyttääkö kaavaehdotus luonnonarvojen vaalimisen sisältövaatimusta.

Tulva

ELY-keskus toteaa, että Alakorkalon osayleiskaavan muutosehdotukseen on merkitty kerran 100 vuodessa toistuvan tulvan korkeus, joka näkyy kaava-alueen ulkopuolella korkeuslukemana. Kaavaehdotuksessa on osoitettu rakentamiseen tarkoitettua aluetta (T) osittain tulva-alueelle, mutta ei ole esitetty kaavamääräystä alimmasta rakentamiskorkeudesta. Tulva-alueita ei ole merkitty kaavaehdotukseen.

ELY-keskus muistuttaa, että lähtökohtaisesti tulva-alueille ei tulisi osoittaa uutta rakentamista. Koska yleiskaavassa on osoitettu rakentamiseen tarkoitettua aluetta osittain tulva-alueelle, tulee yleiskaavaan lisätä määräys alimmasta rakentamiskorkeudesta. Lisäksi ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tulva-alue olisi hyvä lisätä kaavakartalle havainnollistamaan, millä alueilla tulva on. ELY-keskus myös huomauttaa, että yleiskaavakartalla oleva tulvakorkeuslukema poikkeaa ko. kaavamerkinnän selitteessä olevasta lukemasta. Väärinkäsitysten välttämiseksi kaavamerkinnän selitteen tulvakorkeuslukema olisi tarkoituksenmukaista muuttaa vastaamaan kaavakartan tulvakorkeuslukemaa.

Maaperäkohteet

Kaavaselostuksen mukaan maaperän pilaantuneisuutta koskevia asioita ei ole selvitetty kaava-alueelta. Pilaantuneisiin maa-alueisiin liittyvät selvitykset ovat osa yleiskaavoituksen perusselvityksiä ja ELY-keskus katsoo, että kaavaehdotusta tulee täydentää maaperän pilaantuneisuutta koskevien asioiden osalta. AkL 42 §:n mukaan yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Selvittämällä varmistetaan jo etukäteen, aiheuttavatko alueen mahdolliset riskikohteet rajoitteita tulevalle maankäytölle ja että voidaan varmistua siitä, että alue soveltuu uuteen käyttöönsä myös maaperän terveellisyyden osalta. Mikäli selvitysten perusteella todetaan, että kaava-alueelle sijoittuu pilaantuneita maa-alueita, tulee ne osoittaa asianmukaisesti kaavaan tarvittavin kaavamerkinnöin ja -määräyksin. Mm. yleiskaavaehdotuksen mukainen uusi länteen ohjautuva tielinjaus tulee osittain sijoittumaan voimassa olevan yleiskaavan mukaiselle teollisuusalueelle (T-1) sekä asemakaavan mukaiselle teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi osoitetulle alueelle (T). ELY-keskuksella ei ole tietoa ko. alueen toimintahistoriasta eikä maaperän tilasta. ELY-keskus katsoo, että ko. alueella tulee selvittää, voiko alueella sijaita pilaantuneita maa-aineksia ja onko alueella tarvetta tehdä pilaantuneita maita koskevia tutkimuksia. Ilmakuvien perusteella ko. alueella on maanläjitystä.

Yleiskaavamuutosalueella sijaitsee kuusi ympäristöhallinnon valtakunnalliseen Maaperän tilan tietojärjestelmään (MATTI-järjestelmä) merkittyä maaperäkohdetta: Teollisuustien ja kunnallistekniikan rakentaminen, Rovaniemen kaupungin jätevedenpuhdistamo, Asfalttikallio Oy:n asfalttiasema, Alltime Oy:n varikko, Rudus Oy:n betonitehdas sekä Neste Truck polttonesteiden jakeluasema Nurmenkummuntie 2. ELY-keskus katsoo, että tämä tulee todeta kaavaselostuksessa. Lisäksi ELY-keskus huomauttaa, että MATTI-järjestelmästä voi puuttua mahdollisia riskikohteita. Selostuksen kohdassa 3.1 "Selvitys suunnittelualueen oloista" tulee mainita myös Teollisuustien varrella sijaitsevat Neste Truck polttonesteiden jakeluasema sekä Rudus Oy:n betonitehdas.

MARA-kohteet

ELY-keskus toteaa, että yleiskaava-alueella on hyödynnetty jätettä maarakentamisessa eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa annetun valtioneuvoston asetuksen (843/2017) ja kumotun eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa

annetun valtioneuvoston asetuksen (591/2006) mukaisilla ilmoitusmenettelyillä (MARA-ilmoitus). Liitteenä on kartta alueella sijaitsevista MARA-kohteista.

ELY-keskus muistuttaa, että mikäli alueella tehdään maansiirtotöitä, joissa jätettä sisältäviä kerroksia poistetaan, tulee poistettavat jätteet toimittaa asianmukaiseen jätehuoltoon paikkaan, jossa on ympäristölupa kyseisten jätteiden vastaanottoon. Aikaisemmin MARA-ilmoituksella hyödynnettyjä jätteitä voidaan vaihtoehtoisesti hyödyntää uudelleen maarakentamisessa. Uudelleenhyödyntäminen edellyttää uuden MARA-ilmoituksen tekemistä Lupa- ja valvontavirastolle. Kaavakartalla tulee osoittaa alueet riittävällä tavalla.

Liikenne

ELY-keskus katsoo, että kaavaehdotus vastaa liikennealuerajausten osalta valtatie 4:n yleiskaava-alueen kohdalle laadittua yleissuunnitelmaa.

Väyläviraston suosituksen mukaan eritasoliittymä tulisi kaavassa kuvata "suunnitelmaratkaisuna" eli pallosymbolilla. Aluevarauksia korvaavia kohdemerkintöjä käytetään silloin, kun kaavan mittakaavasta tai suunnittelun yleispiirteisyydestä johtuen aluevarauksen ulottuvuutta ei ole tarkoituksenmukaista esittää. Yleiskaavamuutoksessa on myös määritelty LT-alueiden ulottuvuudet, mikä ei myöskään vastaa Väyläviraston suositusta. Suositus pitää esitys riittävän karkealla tasolla johtuu siitä, ettei yleissuunnitelman käsittely- ja hyväksymisvaiheessa tai tiesuunnitelmaa laadittaessa eikä sen käsittely- ja hyväksymisvaiheessa tulisi ongelmia. Tiesuunnitelmaratkaisu voi poiketa yleissuunnitelmaratkaisusta vielä hyvinkin tilantarpeen suhteen.

ELY-keskus toteaa, että Väyläviraston suosittama ns. pallomerkintä jättää yksityiskohtaiseen suunnitteluun varaa, mutta kyse on vain suosituksesta. ELY-keskuksen käsityksen mukaan aiottu ratkaisu kuitenkin edellyttää jo hyvin tarkkaa suunnittelua, minkä ELY-keskus katsoo olevan kyseessä olevassa tapauksessa mahdollista.

ELY-keskus katsoo, että kaavaselostusta ja kaavakarttaa tulee täydentää liikenteen meluselvityksellä sekä melualuerajauksella. Nämä tiedot löytyvät valmiiksi yleissuunnitelmasta.

Hulevedet

Ilmastonmuutoksen ja sään ääri-ilmiöiden yleistymisen myötä myös hulevesien hallinnan tärkeys korostuu. Kaavaselostuksessa on mm. todettu, että hule- ja sulamisvesien käsittelylle jätetään riittävät alueet rakennuspaikkojen läheisyydessä. Kaavaselostuksen mukaan alueen hulevedet on pääosin imeytettävä rakennuspaikoilla ja hulevesien imeyttämiseksi rakennuspaikan pinta-alasta vähintään 15 % tulee olla istutettua tai muuten veden kulkua hidastavaa. Kaavaehdotuksessa ei ole kuitenkaan määräksiä hulevesien käsittelemisestä.

Hulevesien hallinnasta säädetään pääosin AkL:n luvussa 13 a (103 a-o §:t). ELY-keskuksen näkemyksen mukaan yleiskaavan kaavamääräyksissä tulisi ottaa huomioon vähintään hulevesien yleispiirteinen johtaminen ja periaatteet hulevesien käsittelystä. Yleiskaavassa voidaan myös osoittaa esimerkiksi paikkoja hulevesien viivytysalueille tai hulevesien hallinta-alueille.

Johtopäätökset

ELY-keskus edellyttää, että edellä lausuttu otetaan huomioon ja osayleiskaavan muutosehdotusta täydennetään.

Asiakirjan valmistelu ja hyväksyminen

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet ylitarkastaja Piippa Wäli (luontoympäristö), vesitalousasiantuntija Anna Kurkela (tulva), hydrogeologi Anne Lindholm (pohjavedet), ympäristötarkastaja Anna-Kaisa Puhakka (maaperäkohteet) ja ylitarkastaja Paula Tarkka (MARA-kohteet) ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, sekä ympäristövastaava Tarmo Oikarinen (liikenne) liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelta.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Hannu Raasakka ja ratkaissut yksikön päällikkö Leena Ruokanen.

Vastine Rovaniemen kaupunki:

Kaavaselistusta on päivitetty valtatie yleissuunnitelman selvitysten mukaisesti. Uusi täydentävä kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys 2025 on valmistunut 22.10.2025.

Luontoympäristö

Valtatien suunnittelualueelle on laadittu viitasammakkoselvitys ja viitasammakko eDNA-selvitys vuonna 2025. Inventointien aikana selvitysalueelta ei löydetty lainkaan viitasammakoiden lisääntymispaikkoja. Myöskään mätimunia ei havaittu. Kaavaselistusta on tältä osin täydennetty.

Valtatien yleissuunnittelun yhteydessä on laadittu pesimälinnustoselvitys. Kaavaselistusta ja kaavakarttaa on näiltä osin täydennetty.

Tulva

Kaavakartalle on lisätty aluetta koskeva.

Maaperäkohteet

Valtatien yleissuunnittelun yhteydessä on selvitetty pilaantuneet maat, kaavaselistusta on täydennetty näiltä osin sekä maaperän tilan tietojärjestelmän (Matti-järjestelmä) kohteiden osalta. Maaperäkohteita koskevia kaavamääräyksiä osoitetaan tarkemmin asemakaavassa.

Liikenne

Valtatien liikennealue on yleiskaavan muutoksessa osoitettu samalla tavalla kuin voimassa olevassa Rovaniemen yleiskaavassa. LT-alue on määritelty yleissuunnitelman mukaisesti.

Kaavakarttaa ja kaavaselistusta on täydennetty laaditun meluselvityksen mukaisesti

Hulevedet

Hulevesiä koskevia määräyksiä annetaan tarkemmin alueelle laadittavassa asemakaavamuutoksessa.

Kaavaselistusta on tarkistettu ja täydennetty ELY-keskuksen lausunnon mukaisesti.
